

Integration i föreningslivet

Om och hur kommunernas kultur- och fritidsförvaltningar uppmuntrar föreningslivet att arbeta med integration

Titel: Integration i föreningslivet

Utgiven av: Länsstyrelsen i Södermanlands län

Utgivningsår: 2016

Författare: Alina Treijner

Foto: Mostphotos, Luís Louro

Diariennr: 851-7099-2016

Rapportnr: 2016:12

ISSN-nr: 1400-0792

Rapporten finns på: www.lansstyrelsen.se/sodermanland/publikationer

Eller kan beställas hos

Länsstyrelsen i Södermanlands län

611 86 Nyköping

Tel: 010-223 40 00

Innehåll

Innehåll	3
Förord	4
Sammanfattning	5
1. Inledning	6
2. Syfte, metod och avgränsning	7
3. Kommunernas arbete med föreningslivet.....	8
3.1 Organisation och personella resurser.....	8
3.2 Typ av föreningar	9
3.3 Kommunalt föreningsbidrag	10
3.4 Kort om föreningarnas perspektiv	12
4. Att uppmuntra integration i föreningslivet	13
4.1 Bidrag och aktiviteter	13
4.2. Om integration på webben.....	14
4.3 Kommunikation och verksamhetsuppföljning.....	15
5. Goda exempel.....	18
6. Avslutande reflektion	20
Bilaga 1 – Intervjufrågor	21
Bilaga 2 – Kommunalt föreningsbidrag	22
Bilaga 3 - Tips på bidrag som föreningar kan söka	24
Bilaga 4 – Integration i föreningslivet.....	25
Bilaga 5 – Om integration på webben	27
Bilaga 6 – Kommunikation och verksamhetsuppföljning	29

Förord

Hållbar utveckling ger framtiden möjligheter i ett Södermanland för alla. Det är den vision länsstyrelsen i Södermanlands län vill uppnå. I ett inkluderande samhälle inbegrips alla människor, de nykomna och de etablerade, de bofasta och de besökande. Vi kommer ett steg närmare visionen när människor kommer närmare varandra och får samma förutsättningar att leva sina liv.

I Södermanlands län finns idag omkring 5 400 asylsökande familjer, ensamstående och barn. Under de senaste tio åren har omkring 4 100 personer fått uppehållstillstånd och bosatt sig här. Tillsammans utgör de över tre procent av länets befolkning.

De som kommer till Södermanland från andra länder har vanligtvis svårare att etablera sig på både arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, men det kan också vara knepigare att skapa sig ett socialt liv i de lokala sammanhangen. Här spelar civilsamhället och föreningslivet en stor roll. Det är därför särskilt intressant att undersöka hur föreningarna i länet främjar integrationen och hur den offentliga sektorn stöttar dem i detta.

Lucie Riad

Integrationsansvarig, Länsstyrelsen i Södermanlands län

Sammanfattning

I denna rapport är syftet att undersöka om och hur kommunernas kultur- och fritidsförvaltningar uppmuntrar föreningslivet att arbeta med integration. Ett delsyfte är att hitta goda exempel på hur kommunerna uppmuntrar föreningslivet att arbeta med integration. Metoderna som använts är intervjuer, statistik och studier av kommunernas webbsidor.

Slutsatsen i rapporten är att kommunerna i liten utsträckning uppmuntrar föreningslivet att arbeta med integration. Vid tiden för genomförandet av intervjuerna identifierades några goda exempel: särskilt integrationsbidrag som föreningslivet kan ansöka om, genomförda mässor och aktiviteter för att fler nyanlända ska hitta in i föreningslivet samt träffar med föreningslivet där integration har lyfts som ett diskussionstema. De flesta kommuner i länet bidrar med något gott exempel – genom att inspireras av varandras goda initiativ hoppas vi att fler kan göra mer!

1. Inledning

Alla kommuner i Södermanlands län lägger ner ett stort engagemang och hårt arbete för att lyckas med både ett gott flyktingmottagande och en god integration. Arbetet med att inkorporera integrationsarbetet i kommunernas samtliga förvaltningsområden pågår mer eller mindre i alla kommuner. Under det senaste året har exempelvis alla kommuner i Södermanlands län anställt integrationsstrateger och integrationssamordnare som har till uppgift att utgöra länken mellan kommunens verksamheter. Varje förvaltning ska beakta och lyfta integrationsperspektivet i praktiken.

Något av det viktigaste för att uppnå integration är goda sociala relationer och tillgången till heterogena sociala nätverk¹. Här är föreningslivet en viktig resurs. Där samlas människor kring gemensamma intressen och aktiviteter. Det anordnas fester, tävlingar, möten, högtidsfiranden och andra sociala sammanhang där människor kan känna delaktighet och knyta nya kontakter. Dessa kontakter underlättar vardagen för nyanlända och kan leda till bättre möjligheter på såväl arbets- som bostadsmarknaden.

Hur kommunerna främjar föreningslivets verksamheter och om de uppmuntrar integrationsfrämjande verksamheter, är föremål för undersökningen i denna rapport. Nyanlända behöver tillgång till sociala kontaktnät för att kunna träffa dem som är etablerade i samhället. På motsvarande sätt behöver de redan etablerade träffa nyanlända för att kunna bidra till en god integration. Ömsesidigheten är en nödvändig förutsättning för att uppnå integrationsmålet.

Både offentliga aktörer, idéburen sektor och föreningslivet är viktiga för att integrationen ska fungera. I Södermanlands län finns närmare 2 000 föreningar. Föreningslivet är organiskt och skapas och formas av dess medlemmar, men kommunerna spelar också en viktig och ibland avgörande roll för hur de lokala föreningarna kan verka. Genom ekonomiska bidrag, dialoger, uppföljningar och uppmuntran kan föreningslivets medlemmar uppmärksammas på frågor som är angelägna för kommunen. Det handlar också om kommunernas organisation och struktur. De personer som arbetar med kultur- och fritidsfrågor spelar en viktig roll när det kommer till kommunens integrationsarbete.

Enligt Statistiska centralbyrån är totalt 90 % av Sveriges befolkning medlemmar i någon typ av förening². Bland nyanlända är det mindre vanligt. Därför är det angeläget att undersöka vad kommunerna gör för att utjämna skillnaderna.

1 Källa: "Integrationsarbete i civilsamhället – Unga och äldre i blickfånget", 2008, Socialstyrelsen

2 Läs mer om svenskarnas ideella engagemang i rapporten "Svenskarnas engagemang är större än någonsin": <https://www.regeringen.se/contentassets/b3b7633f0d46406c9f865194e9637d92/svenskarnas-engagemang-ar-storre-an-nagonsin>

2. Syfte, metod och avgränsning

Huvudsyftet med rapporten är att undersöka om och hur kommunernas kultur- och fritidsförvaltningar uppmuntrar föreningslivet att arbeta med integration. Ett delsyfte är att hitta och sprida goda exempel på hur detta görs.

För att kunna uppnå huvudsyftet krävdes en översikt av hur kommunerna arbetar med föreningslivet i stort. Inledningsvis har därför en allmän kartläggning gjorts. Därefter undersöktes integrationsarbetet och slutligen samlades goda exempel in och sammanställdes. Med föreningslivet avses i denna rapport de föreningar som uppstår kommunala föreningsbidrag och som finns registrerade i kommunernas föreningsregister. Hjälporganisationer undantogs eftersom de av naturliga skäl redan till stor del arbetar med integration på eget initiativ.

Datainsamlingen skedde under våren 2016 genom semistrukturerade intervjuer vid besök i länets alla kommuner. De föreningsansvariga tjänstepersonerna intervjuades om bland annat organisation, verksamhetsuppföljning och integration (se bilaga 1 – Intervjufrågor). Valet av respondenter gjordes utifrån att dessa tjänstepersoner har störst kännedom om det lokala föreningslivet samt att funktionen finns i alla kommuner. Resultaten blir därmed någorlunda jämförbara, även om alla kommuner har olika förutsättningar.

Kommunernas webbsidor utgjorde också en informationskälla liksom tillgänglig offentlig statistik. Kartläggningen av webbplatser utgick från frågan: ”Finns information till/om civilsamhället eller föreningslivet kopplad till integration?” Svaret på frågorna skulle kunna nås under en naturlig rubrik och med få klick, dvs. på ett enkelt sätt. De webbsidor som ingick i kartläggningen finns på tre nivåer:

- Kommunens förstasida, nivå 1.
- Kultur- och fritidsförvaltningens förstasida, nivå 2.
- Kultur- och fritidsförvaltningens undersidor, nivå 3.

Beträffande kommunernas arbete med integration inom andra förvaltningsområden genomförs en uppsjö av aktiviteter och insatser. Det gäller till exempel informationsspridning via kommunens webbsidor för social omsorg, föreningsaktiviteter för barn och inom skolan. I den här rapporten kommer enbart de aktiviteter som har en koppling till respondenternas arbete att undersökas.

Eftersom fokus i rapporten är kommunernas arbete kommer inte föreningarnas egna initiativ att lyftas i rapporten. Länsstyrelsen i Södermanlands län har dock tidigare gjort en inventering i länet och presenterat föreningarnas goda exempel i en liten bok – som heter just ”*Goda exempel*”³.

³ Se www.lansstyrelsen.se/sodermanland

3. Kommunernas arbete med föreningslivet

Intervjuerna gav en översikt av hur kommunernas kultur- och fritidsförvaltningar arbetar med föreningslivet utifrån fler perspektiv än integration. I detta avsnitt presenteras hur arbetet organiseras i de olika kommunerna samt en översikt av länets föreningar. Utifrån ett integrationsperspektiv är det intressant att se om det finns element i det övergripande och allmänna arbetet som kommunerna utnyttjar för att arbeta integrationsfrämjande.

3.1 Organisation och personella resurser

I det här avsnittet ges en bild av hur många som arbetar med föreningar i respektive kommun, vad de har för titel och vilken typ av föreningar som finns i kommunen⁴.

Tabell 1 – Yrkestitel och antal anställda

Kommun	Titel	Antal anställda
Eskilstuna	Handläggare, föreningsbidrag	1
Flen	Enhetschef/fritid-ortsutvecklare och Enhetschef bibliotek/kultur	2
Gnesta	Fritidssamordnare och kultursamordnare	2
Katrineholm	Föreningskonsulent	1
Nyköping	Chef Fritid och Service	1
Oxelösund	Fritidssekreterare	1
Strängnäs	Kultursamordnare och driftledare sim- och idrottshallar	2
Trosa	Fritidschef och kulturkonsulent	2
Vingåker	Koordinator	1

Alla kommuner har olika titlar på den/de funktioner som ansvarar för föreningsbidrag och föreningskontakt. I de flesta kommuner har personen i fråga flera ansvarsområden utöver föreningsbidrag och föreningskontakt. Några exempel på dessa är: turism, teater, biblioteksverksamhet, evenemang, underhåll av badplatser och mer teknisk verksamhet. En del har också personalansvar.

Nästan alla tillfrågade intervjupersoner skulle föredra att yrkesrollen ”föreningskonsulent” fanns. De beskriver svårigheten med att ha flera uppdrag. En av de intervjuade säger:

”När man tvingas prioritera bland tusen olika arbetsuppgifter försvinner det långsiktiga arbetet som föreningsutveckling, integrationsfrämjande och att skapa nätverk.”

Alla tillfrågade intervjupersoner skulle vilja ha mer tid till att belysa och lyfta olika utvecklingsområden med föreningslivet, som till exempel integration. Många av de intervjuade personerna har idéer och tankar kring vad de skulle kunna göra med föreningarna för att få fler att arbeta med integration, men anser att tiden inte räcker till.

I de kommuner där det är två personer som arbetar med föreningslivet, är det för att det finns en uppdelning mellan idrott/fritid och kultur. I intervjuerna framkommer att respondenterna hade föredragit att arbeta i ett team och tillhöra samma förvaltning eller nämnd. Eftersom intervjupersonerna har så mycket att göra finns det inte tid att kontakta varandra för informationsöverföring eller samplanering. I kommuner där endast en person

4 Ögonblicksbild från våren 2016.

arbetar med föreningslivet upplever en del av de tillfrågade sig ensam med en väldigt hög arbetsbelastning. De beskriver att det bara finns tid att bevilja bidrag och sköta administration, medan utvecklingsarbete och uppföljning blir eftersatt.

3.2 Typ av föreningar

Tabell 2 - Kategoriseringar och antal föreningar

Kommun	Antal föreningar[1]	Andel idrottsföreningar (procent)	Andel kulturföreningar (procent)	Andel övriga föreningar (procent)[2]
Eskilstuna	459	29	7	64
Flen	179	27	13	60
Gnesta	80	31	14	55
Katrineholm	310	19	19	62
Nyköping	251	29	14	57
Oxelösund	98	20	19	61
Strängnäs	235	29	19	52
Trosa	111	27	11	62
Vingåker	80	23	19	58
Totalt	1803	26	14	60

[1] som finns registrerade i kommunens föreningsregister

[2] I kategorin övrig räknas följande kategorier in: friluftsliv, handikappföreningar, hjälporganisationer, intresseföreningar, pensionärsföreningar, samlingslokaler såsom hembygdsgårdar etc, spelföreningar, politiska föreningar, studieförbund.

Tabell 2 är en ögonblicksbild från våren 2016 och ger en fingervisning om antalet föreningar i respektive kommun, även om siffrorna ständigt förändras. I tabellen visas att det sammanlagt är en övervägande andel idrottsföreningar jämfört med kulturföreningar. Bara i Katrineholm är det lika många och i Oxelösund nästan lika många.

Tabell 3 – Bruttokostnad per kommun och utgiftsområde i tkr.

Källa: *www.scb.se (statistik från år 2015)*

Kommun	Bibliotek	Musikskola/ kulturskola	Idrotts- och fritidsanlägg- ningar
Eskilstuna	42 871	26 624	113 398
Flen	8 887	5 264	19 485
Gnesta	4 585	2 597	4 574
Katrineholm	21 980	13 406	51 868
Nyköping	22 289	7 802	75 281
Oxelösund	7 026	2 601	14 508
Strängnäs	19 043	13 448	51 944
Trosa	6 264	3 726	32 254
Vingåker	4 033	2 674	8 225
Totalt	136 978	78 142	371 537

Förutsättningarna skiljer sig åt mellan idrottsföreningarna och kulturföreningarna. Idrottsföreningarna har ett givet organ att vända sig till för ekonomiskt stöd eller stöd vid verksamhetsutveckling – Riksidrottsförbundets regionala eller lokala förbund. Kulturföreningarna har ingen motsvarighet till detta utan får istället söka pengar hos till exempel landstinget och olika fonder. I vissa kommuner är det olika regler för kulturföreningar och idrottsföreningar. I flera kommuner i länet kan föreningar till exempel inte söka stöd för lovaktiviteter och ledarutbildningar om man är en kulturförening – däremot om man är en idrottsförening. Några skäl till detta har inte framkommit i undersökningen.

Jämförs kommunernas kostnader för bibliotek, musikskola/kulturskola och idrotts- och fritidsanläggningar, syns det att de resurser som kommunerna lägger på idrotts- och fritidsanläggningar överstiger de sammanlagda resurser som läggs på bibliotek, musikskola och kulturskola (se tabell 3). Det är bara i Gnesta kommun som kostnaden för biblioteket är högre än för idrotts- och fritidsanläggningarna.

En annan iakttagelse som gjorts under intervjuerna är synen på kulturföreningar kontra idrottsföreningar. Flertalet av intervjupersonerna upplever att kulturföreningarna är den grupp som har svårast att samverka med varandra. De framstår som mer individualistiska medan idrottsföreningarna upplevs som kollektiva.

”En möjlig förklaring kan vara den stora andel inom kulturföreningarna som också är kulturarbetare. För dessa personer är kultur mer än ett intresse – det är deras levebröd – vilket kan skapa motsättningar när man pratar om samverkan och erfarenhetsutbyten föreningar emellan.”

”Tid är pengar och det kan också bli en konkurrenssituation mellan kulturföreningarna som måste ”slås” om – i många fall – samma publikskara.”

Så svarar två av intervjupersonerna på frågan om vad de tror att detta beror på.

3.3 Kommunalt föreningsbidrag

De flesta kommuner i Sverige ger lokalt verksamma föreningar möjligheten att ansöka om bidrag. Kommunpolitikerna beslutar om hur stor pott kommunen ska ha till

föreningsbidrag. Varje kommun har sitt egna regelverk för hur de beviljar bidrag och vad föreningarna kan få bidrag för. Till studieförbunden fördelas andra typer av bidrag⁵.

Det finns en modell för föreningsbidrag som kallas ”Sandviksmodellen” som många kommuner i landet använder. Modellen innebär i korthet att föreningarna tillsammans med kommunens politiker och tjänstepersoner identifierar utvecklingsområden samt stöttar och följer upp dessa. Politiken har ett nära samarbete med de större föreningarna då föreningsutskottet i kommunen är den funktion som följer upp arbetet med de större föreningarna. De mindre föreningarna ansvarar chefen för föreningsenheten för. Föreningarna beskriver själva sin verksamhet och sina mål men kommunen har möjlighet att komma med önskemål och inspel. Bland annat kan föreningarna få utökat bidrag om deras verksamhet gynnar något av kommunens politiska mål, till exempel att etablera sig i ett nytt område, satsa på en ny målgrupp eller anordna sommarläger.

Det mest kännetecknande för modellen är den täta dialogen och samarbetet mellan kommunen och föreningarna⁶. I Södermanlands län använder sig Nyköpings och Oxelösunds kommuner av Sandviksmodellen. I flera kommuner i länet finns förslag om att byta bidragsmodell till Sandviksmodellen.

Här nedan följer en sammanfattande tabell över de vanligaste bidragstyperna (som fler än en kommun delar ut). För en beskrivning av varje kommuns arbets sätt med föreningsbidrag se bilaga 2.

Tabell 4 – Bidragstyper per kommun

Kommun	Verksamhetsbidrag[1]	Lokalbidrag[2]	Aktivitetsbidrag[3]	Ledarutbildningsbidrag	Arrangemangsbidrag
Eskilstuna	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Flen	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Gnesta	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Katrineholm	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Nyköping	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
Oxelösund	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
Strängnäs	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Trosa	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Vingåker	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej

[1] Innebär oftast bidrag per aktiv medlem eller bidrag för planerad verksamhet.

[2] Kallas även i vissa kommuner för hyresbidrag eller anläggningsstöd och innebär subventionering på kommunala anläggningar eller bidrag till hyra av icke kommunala anläggningar.

[3] Bidrag per utförd aktivitet.

Det vanligaste sättet för kommunerna att stötta sina föreningar ekonomiskt är genom lokalsubventionering. De flesta föreningar är i behov av en anläggning eller en lokal som kommunen förfogar över, exempelvis idrottsarenor, simhallar eller gymnastiksalmar.

I intervjuerna framkom att mer än hälften av alla kommuner har olika typer av bidrag till kulturföreningar respektive idrottsföreningar. Idrottsföreningarna har oftast betydligt fler möjligheter att ansöka om bidrag än kulturföreningarna. De flesta av intervjupersonerna

⁵ Läs mer om studieförbunden: <http://www.folkbildningsradet.se/>

⁶ Källa: <http://www.granser.nu/hur/kommunens-roll-2/sandviksmodellen/>

uppgav att det hade varit önskvärt med färre bidrag och samma typ av bidrag för alla föreningar oavsett verksamhetsinriktning. Orsakerna uppgavs vara både att det resulterar i en enklare handläggning, rättvisare system och större handlingsfrihet till tjänstepersonerna. Anledningen till att tjänstepersonerna önskar större handlingsfrihet är till exempel i de fall en förening har väldigt många inaktiva medlemmar som genererar en relativt stor bidragssumma samtidigt som en annan förening, med färre men mer aktiva medlemmar som anordnar aktiviteter, inte ges bidrag. Det ser naturligtvis olika ut i alla kommuner beroende på grunderna för bidragsfördelningen.

Många kommuner i länet har genom politiken delegerat till de föreningsansvariga tjänstepersonerna att fatta beslut upp till en viss summa. I intervjuerna beskriver dessa personer att det blir enklare att få information, följa upp och kunna påverka föreningarna när man har ett ekonomiskt ansvar.

En annan iakttagelse som en av tjänstepersonerna lyfte är hänsyn till föreningarnas ekonomiska årscykel. I vissa fall har de politiska besluten dragit ut på tiden vilket försatt föreningarna i ekonomisk knipa. Tjänstepersonens förslag till lösning är att bevilja bidrag för nästkommande år vilket försäkrar föreningen om utbetalningar i tid. Alternativt att nämnden fattar beslut vid samma tidpunkt och betalar ut bidragen under samma månad varje år. På så vis kan föreningar med oregelbundna stora utgiftsposter planera sin ekonomi bättre.

3.4 Kort om föreningarnas perspektiv

Vad vill föreningarna då? I denna rapport ligger fokus på kommunernas perspektiv och inte på föreningsperspektivet, men Länsstyrelsen har träffat och intervjuat föreningar i andra syften. Då har ett gemensamt behov av samordning uttryckts av föreningarna. Många föreningar upplever att det saknas samordning i kommunen och att kommunerna är mer inriktade på föreningsadministration än samordning och utvecklingsfrågor.

Några exempel på vilka områden som föreningarna vill att kommunen ska samordna är:

- Skolsamverkan – De flesta kommuner i Södermanlands län har någon typ av samarbete mellan den kommunala skolan och det lokala föreningslivet. Samarbetet kan innebära att föreningarna besöker skolan för att anordna rastaktiviteter, deltar i friluftsdagar, informerar om sina verksamheter och andra aktiviteter på skoltid. Oftast är det respektive skola som på eget initiativ kontaktar respektive förening med olika önskemål. Föreningarna blir alltså kontaktade av flera olika skolor löpande under året. Istället önskar många föreningar få en mer samlad information från kommunen vid terminsstart om vilka skolor som önskar kontakt och på vilket sätt. Detta för att ha planeringsförutsättningar i början av året.
- Rekrytering – både av ledare och aktiva medlemmar. Framförallt saknas det en person som kan agera bollplank och stötta föreningarna med olika utvecklingsfrågor.
- Bidragsregler - många föreningar har framfört önskemål om en sammanställning kring vilka bidrag man kan söka som förening, när sista ansökningsdatumet löper ut och hur man gör för att söka de olika bidragen. (Se bilaga 3 för en kortare beskrivning av olika bidragsinstanser.)
- Aktiviteter – de föreningar som riktar sig till samma målgrupp riskerar ofta att ha aktiviteter på samma tider och dagar. Det finns ingen som ansvarar för samordningen och kan se till att aktiviteterna sprids ut.

4. Att uppmuntra integration i föreningslivet

Här presenteras hur kommunerna uppmuntrat föreningslivet att arbeta med integration. Avsnittet är uppdelat i rubrikerna: bidrag och aktiviteter, integration på webben samt kommunikation och verksamhetsuppföljning. Se bilaga 4, 5 och 6 för kommunvis beskrivning.

4.1 Bidrag och aktiviteter

Till nedanstående tabell har intervjumaterial och de allmänna bidragsreglerna som finns på respektive kommuns webbplats använts.

Tabell 5 – Integrationsperspektivet i regelverk och bidrag

Kommun	Krav på att främja mångfald/öka integrationen i sina allmänna bidragsregler	Särskilt bidrag för främjande av mångfald/integration
Eskilstuna	Ja	Ja
Flen	Ja	Nej
Gnesta	Ja	Ja
Katrineholm	Ja	Nej
Nyköping	Ja	Nej
Oxelösund	Ja*	Nej
Strängnäs	Nej	Nej
Trosa	Nej	Nej
Vingåker	Nej	Ja

*Ordet integration och mångfald nämns inte. Däremot ska föreningen motverka segregering och nå eftersatta grupper vilket antas innebära detsamma i praktiken.

De flesta kommuner tar upp integrationsperspektivet i sina allmänna bidragsregler som ett krav för att föreningarna ska vara bidragsberättigade. Även om vissa av de kommuner som saknar integration i sina bidragsregler tar upp andra krav, exempelvis att föreningarna ska bidra till att utveckla samhället, saknas ord som direkt härleds till att främja integrationen i samhället.

En tredjedel av kommunerna har ett särskilt integrationsbidrag som de fördelar till föreningar som vill genomföra integrationsinsatser. Det är också ett sätt för kommunen att uppmana sina föreningar att medverka till att uppfylla kommunens integrationspolitiska mål. En viktig aspekt som många av intervjupersonerna nämner är att inte uppmuntra föreningarna till särskilda integrationsaktiviteter och insatser för nyanlända utan att uppmuntra till inkludering i ordinarie verksamheter.

Under intervjutillfällena fick varje respondent redogöra för hur de i respektive kommun tillsammans med föreningslivet beaktar och arbetar med integrationsperspektivet. De gemensamma nämnarna är integrationsbidraget och föreningsmässan.

Integrationsbidraget är ett ekonomiskt incitament för föreningslivet att ta egna initiativ till att inkludera fler nyanlända i sina verksamheter. Integrationsbidraget finns i Eskilstuna, Vingåker och Gnesta. I Eskilstuna kallas bidraget för stimulansbidrag. Det bidraget kan innebära integrationsfrämjande aktiviteter men också andra aktiviteter som kommunen vill premiera. Stimulansbidraget i Eskilstuna har funnits längre än i Vingåker och Gnesta. De

två sistnämnda kommunernas bidrag är vikta för integrationsfrämjande aktiviteter i föreningslivet och infördes under år 2016 som en följd av de extra statsbidrag kommunerna fick för flyktingmottagningen.

En föreningsmessa för nyanlända anordnades för första gången i länet i Eskilstuna kommun under våren 2016. Syftet med mässan var att fler nyanlända skulle hitta till en förening. Genom att bjuda in och samla alla kommunens föreningar under samma tak på Munktellarenan kunde asylsökande, SFI-elever och allmänheten ta del av information, prova på aktiviteter och prata med föreningsrepresentanter. Mässan var mycket uppskattad och lyckat. Flera föreningar fick massor med nya medlemmar och många nyanlända hittade nya intressen och knöt framförallt nya kontakter.

Näst ut i länet var Vingåkers kommun som inte bara bjöd på föreningsmessa, utan också på prideparad och uppträdanden. De kallade det för "Mångfaldsmessa" och den var också väldigt uppskattad av allmänheten. Mässan anordnades på ett etablerat datum, nämligen då den årliga vårmarknaden äger rum. På så vis kunde alla marknadsbesökare även delta i föreningsmässan.

Under hösten 2016 anordnade Nyköpings kommun föreningsmessa på Rosvalla arenor. Allmänheten bjöds in, SFI-elever och asylsökande som bor i kommunen fick också inbjudningar som översattes till olika språk.

4.2. Om integration på webben

I det här avsnittet redovisas resultatet av den kartläggning, av samtliga kommuners webbplatser, som genomfördes 2016-11-10.

Syftet med kartläggningen var att undersöka i vilken mån kommunerna stimulerar föreningslivet och civilsamhället att bidra till integration genom att exempelvis uppmana föreningslivet och civilsamhället till insamlingar, integrationsaktiviteter, att söka bidrag för integration, bli språkvän eller delta i kommunens nätverksmöten för integration.

Tabell 6 – information på webbplatser

Kommun	Kommunen s förstasida, nivå 1*	Kultur/fritids- förvaltningens förstasida, nivå 2*	Kultur/fritids- förvaltningens undersidor, nivå 3 *
Eskilstuna	1	0	0
Flen	1	1	1
Gnesta	0	0	1
Katrineholm	0	0	1
Nyköping	2	0	1
Oxelösund	0	0	1
Strängnäs	1	0	0
Trosa	1	0	1
Vingåker	0	1	1

* Antal artiklar

Tabell 6 visar att information eller annat som handlar om integration och civilsamhället huvudsakligen förekommer på kultur- och fritidsförvaltningarnas undersidor, nivå 3. Den typ av information som finns där är aktiviteter som språkcaféer, festivaler och projekt som kommunerna har stöttat. Några kommuner publicerar information direkt på kultur- och fritidsförvaltningens förstasida, nivå 2. I dessa fall handlar det om information om bidrag,

mötesplatser och projekt. De kommuner som publicerat information på kommunens förstasida, nivå 1, har fokuserat på uthyrning av bostäder till nyanlända, aktiviteter och hur man kan hjälpa till som privatperson. Det kan konstateras att få kommuner använder webben för att förstärka kopplingen mellan kultur- och fritidsförvaltningens uppdrag och integrationsarbetet i kommunen.

4.3 Kommunikation och verksamhetsuppföljning

I det här avsnittet redovisas hur kommunernas dialog med föreningarna ser ut. Innan resultatet presenteras behöver ordet nätverk definieras. Nätverk som modell och metod har många definitioner och användningsområden. Det finns bland annat sociala, strategiska, tekniska och kunskapsnätverk. I denna rapport definieras nätverk som en struktur där ett antal noder är sammanlänkade⁷. Noderna är i detta fall föreningar samt kommunens ansvariga tjänsteperson. Här berörs endast de strategiska nätverken.

Ett strategiskt nätverk innebär vanligen att de parter som ingår gör det av fri vilja för att utbyta information, kunskap, dela med sig och sträva mot samma mål. Till exempel målet att öka medlemsantalet, anordna fler föreningsaktiviteter i socioekonomiskt utsatta områden, tillgänglighetsanpassa eller öka integrationen i föreningslivet.

De frågor som ställts till tjänstepersonerna är:

- 1) finns det några nätverk för föreningarna?
- 2) hur följs föreningarnas verksamheter upp?

Frågorna är relevanta ur ett integrationsperspektiv då den första frågan belyser att integration är en ömsesidig process som sker i mötet mellan människor⁸. Goda idéer föds ofta när människor möts såsom man gör genom ett nätverk. Den andra frågan är relevant då de flesta kommuner förväntar sig, och ibland också krävställer i sina bidragsregler, att föreningarna ska bidra till en ökad integration (se tabell 5). Därför måste detta också följas upp för att säkerställa att kommunens mål blir verklighet i föreningslivet.

Verksamhetsuppföljning utifrån kravet att föreningarna ska lämna in årsredovisning och verksamhetsberättelse är gemensamt för alla kommuner i länet. Kommunernas föreningsansvariga uppger att föreningarna kan kontaktas om det finns oklarheter i dokumenten. Vanligast är dock att det inte krävs en handling eller återkoppling från föreningarna.

I intervjuerna har frågorna syftat till att åskådliggöra den övriga delen av verksamhetsuppföljningen. Det kan innebära att kommunen krävställer att föreningarna ska följa upp sig själva genom att lämna in verksamhetsplaner och nästkommande år också följa upp föregående verksamhetsplan. I en annan form av verksamhetsuppföljning gör kommunen stickprovsundersökningar. Det innebär att kommunen väljer ut ett antal föreningar per år och granskar deras handlingar, besöker pågående aktiviteter och har en tät dialog med föreningen. Ett tredje sätt att följa upp verksamheter kan vara att kommunen krävställer individuella årsmöten för att följa upp föregående års verksamhet – till exempel som det ser ut när man arbetar utifrån Sandviksmodellen som beskrivs i avsnitt 3.3.

7 Håkansson, Håkan & Ford, David (2002): *How Should Companies Interact in business Networks?* Journal of Business Research. Vol. 55, s. 133–139.

8 Källa: "Integrationsarbete i civilsamhället – Unga och äldre i blickfånget", 2008, Socialstyrelsen

Tabell 7 – nätverk och verksamhetsuppföljning

Kommun	Anordnar nätverksträffar med föreningslivet*	Verksamhetsuppföljning**	Löpande dialog (mail, telefon)
Eskilstuna	Ja, för idrottsföreningarna	Nej	Ja
Flen	Ja, en gång	Nej	Ja
Gnesta	Ja, för idrottsföreningarna	Nej	Ja*****
Katrineholm	Nej	Nej, under översyn	Ja
Nyköping	Ja, föreningssoffa 6 ggr/år***	Ja, enligt Sandviksmodellen	Ja
Oxelösund	Nej****	Ja, enligt Sandviksmodellen	Ja
Strängnäs	Ja, för kulturföreningarna	Nej	Ja
Trosa	Nej	Nej	Nej
Vingåker	Ja	Nej	Ja, med större föreningar

[1] Utöver att årsvis informera om bidragsregler.

[2] Utöver inlämning av årsredovisning och verksamhetsberättelse.

[3] Och det integrationsnätverk som integrationsstrategen sammankallar månadsvis där vissa föreningar möts. Här saknas dock tjänstepersonerna från kommunens Kultur- och fritidsområde.

[4] Inte utöver det integrationsnätverk som integrationsstrategen sammankallar månadsvis där vissa föreningar möts.

[5] Kommunen skickar även ut föreningsbrev till föreningarna som en typ av uppföljning förutom mail/telefonkontakt.

De flesta kommuner träffar föreningarna årsvis då de anordnar ett eller flera informationsmöten som behandlar bidragsreglerna för året eller för kommande år. Ofta ligger informationsmötena i nära anslutning till sista ansökningsdatum för bidragen. Utöver dessa informationsmöten sker mycket kontakt på föreningarnas initiativ via mail och telefon.

Några kommuner deltar eller anordnar nätverksträffar för idrott- eller kulturföreningarna där det fokuseras mer på samverkan, integration, samarrangemang och föreningsutveckling.

Några av de intervjuade som inte har några nätverksträffar anger kompetensbrist som skäl utöver tidsbrist. Det som intervjupersonerna har lyft som den största svårigheten är nätverkens konstruktion – hur ska de olika föreningarna delas upp och kategoriseras? En del lyfter att kulturföreningarna inte kan delta i samma nätverk på grund av att det råder konkurrens dem emellan, eftersom många av medlemmarna är yrkesverksamma kulturarbetare. Samtidigt pekar många på en mängd möjliga samarbetsprojekt just kulturföreningar emellan – gemensamma arrangemang, utställningar, kurser etc. Ett par av intervjupersonerna anser att det finns behov av stöttning kring hur man utvecklar ett nätverk – vilka strategier ska användas och vad ska målet vara?

Många kommuner har uppföljningar kring vissa särskilda bidrag eller vissa särskilda föreningar. Vanligt förekommande är uppföljning av föreningar som levererar tjänster till kommuner såsom kvinnojourer, funktionshinderföreningar, ungdomsföreningar och andra sociala föreningar. Däremot var verksamhetsuppföljningen och kännedomen om studieförbundens verksamheter liten.

Ett annat exempel på kommunikation med föreningarna, förutom via mail och telefon, finns i Gnesta kommun. Där skickar föreningsansvariga för kultur och idrott ut ett så kallat föreningsbrev. I brevet finns, förutom kommunens meddelanden, en möjlighet för alla föreningar att sprida information och goda exempel som övriga föreningar kan ha glädje av att känna till. Bland annat informerade kommunen i föreningsbrevet om det nya integrationsbidraget som nämns i avsnitt 4.1.

5. Goda exempel

Utifrån de observationer som gjorts i intervjuerna presenteras här ett antal tips för ökat integrationsperspektiv. Många av kommunerna arbetar redan med ett eller flera av tipsen men förhoppningsvis finns det ändå något att inspireras av i det fortsatta arbetet.

- Betona och använda ord som integration, mångfald och inkludering i de allmänna bidragsreglerna för att visa att föreningslivet är en värdefull samarbetspart i integrationsarbetet.
- Skapa ett bidrag som riktar sig till insatser som främjar mångfald eller förbättrar integration.
- Tydliggöra vad föreningar kan göra konkret för att bli en mer integrationsfrämjande förening genom att till exempel sammankalla alla föreningar och lyfta goda exempel.

I Danmark har CFSA (Center for frivilligt socialt arbejde) publicerat två rapporter om varför och hur man som förening kan arbeta med integration. Ladda ner publikationerna här: <http://frivillighed.dk/guides/emne/frivillighed-og-integration>

Använd kompetensen!

Hur arbetar Sörmlandsidrotten? Jonas Nilsson på Sörmlandsidrotten i Katrineholm, Flen och Vingåker berättar: *"Inför varje verksamhetsplanering träffas kommunen och Sörmlandsidrotten. Utgångspunkten är kommunens idrottspolitiska program i kombination med Sörmlandsidrottens egen värdegrund och vision. Kommunen kan presentera för Sörmlandsidrotten att de till exempel vill satsa extra på rastaktiviteter i skolan. Sörmlandsidrotten kan då få i uppdrag av kommunen att koordinera och genomföra projektet. Jonas beskriver att samarbetet skapar mer kontinuitet och långsiktighet i de insatser som genomförs eftersom förbundet kan stå för en annan kvalitetssäkring än föreningen har möjlighet att göra på egen hand. Genom att Sörmlandsidrotten får ta del av vad kommunen planerar kan man på ett effektivare sätt stötta föreningarna med rätt utbildningsinsatser och stöd".*

- Lyfta integrationsfrågan ofta vid kontakt med föreningarna.
- Involvera ansvariga för föreningslivet i nätverk och sammanhang som rör integration. Informationsutbyte mellan de olika kommunala områden integration och föreningsliv. Förslagsvis genom veckobrev eller avstämningsmöten.

I Nyköping, Oxelösund och Vingåkers kommuner sammankallar flyktingstrategen respektive integrationsstrategen olika förvaltningsområden, inklusive kultur- och fritidsområdet, och de lokala föreningar som arbetar med integrationsinsatser för asylsökande och nyanlända till regelbundna möten.

- Anordna en föreningsmessa dit kommunens SFI-elever, alla personer boende i asylboende och allmänheten bjuds in att prova på föreningsaktiviteter och framförallt få träffa personer från föreningslivet.

Fler tips?

I Södermanlands län har Eskilstuna kommun och Nyköpings kommun redan arrangerat varsin föreningsmessa! Kontakta deras föreningsansvariga för tips!

- Använda sig av brobyggare för att nå ut till och attrahera nyanlända att delta i föreningslivet.

I Svenska akademiens ordbok definieras brobyggare som "person som konstruerar broar". När vi använder "brobyggare" för integration menar vi egentligen samma sak. Personer som kan bygga broar mellan olika grupper. Ofta har dessa brobyggare sina rötter i en annan kultur, kan flera språk och har ett stort kontaktnät. Brobyggare anställs ofta på kommunernas egna servicekontor/medborgarkontor.

Både Nyköpings och Flens kommun arbetar mycket med just brobyggare. Här ger Flen sina bästa tips: *"Flens kommun arbetar med att organisera kommunens språkvänner utifrån intresseområde – som flera små föreningar! Bland annat har vi en matlagningsgrupp, odlingsgrupp, bokklubb, gymnastikgrupp och en föräldragrupp som träffas regelbundet. Alla grupper består av en blandning med etablerade svenskar och nyanlända."* På frågan hur Flens kommun lyckats engagera så många nyanlända säger Peter Hult – flyktingsamordnare i Flens kommun – *"Vi nyttjar människors eget engagemang. Alla språkvänner ska känna att språkvänner är deras. Det finns alltid möjlighet för dem som vill och kan engagera sig att kliva fram och ta ansvar, genom att till exempel sköta inköp av material eller planera gemensamma aktiviteter. Alla språkvänner bjuds in till beslutsprocesserna och vi lyssnar på alla."*

Hur hittade ni brobyggarna i Flen? *"Vi hittar dem eftersom vi under en så lång varit i kontakt med invandrargrupperna. Jag tror inte att det finns snabba lösningar. Men låter vi människor ta ansvar för saker och aktiviteter så ser vi tydligt vem som vill och kan ta ansvar. Dessa personer blir viktiga för oss, och för integrationen"*.

- Anordna föreningsmatchning tillsammans med Arbetsförmedlingen och det lokala föreningslivet.

Vill du veta hur din kommun kan starta föreningsmatchning? Kontakta Eskilstuna kommun som var först med idén: rabie.aldeeb@eskilstuna.se eller Tel 016-710 17 47, 073-950 41 69

- Kommunen kan informera om det lokala föreningslivets utbud för alla SFI-klasser och på asylboenden som finns i kommunen.
- Använda hemsidan som kommunikationskanal genom inbjudan till aktiviteter, uppmuntran till engagemang och information om till exempel språkvän, öppen dörr, språkcaféer och andra aktiviteter som föreningslivet skulle kunna delta på.
- Kommunen kan ansvara för att tillhandahålla samhällsinformation om föreningslivet och de sociala koder som finns inom föreningslivet. Ett behov som många kommuner vittnar är stort.

I Malmö har kommunen gett MISO (Malmö idrottsföreningars samorganisation) och MIP (Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation) i uppdrag att besöka samtliga SFI-klasser (sen år 2008) och ge eleverna information om den svenska föreningsmodellen! Läs mer om projektet här: http://natverket.org/wp-content/uploads/Projekthandbok_-_Integration_i_forening_-_2008-2011.pdf

6. Avslutande reflektion

Resultatet av undersökningen kan sammanfattas med att kommunerna i en tämligen begränsad utsträckning uppmuntrar föreningslivet att arbeta med integration. Däremot märks det att det finns en institution som i sig själv är integrationsfrämjande, nämligen biblioteket. Alla tjänstepersoner har lyft upp biblioteken som deras bästa mötesplats och som den plats där integrationen sker ”gratis”.

På biblioteket samlas människor utan att kommunerna anordnat aktiviteter eller särskilda forum. Internetcafé, någon att samtala med och en öppen mötesplats verkar vara det viktigaste. I de flesta kommuner får kultur- och fritidsförvaltningen i allmänhet, och biblioteken i synnerhet, antingen ingen eller en mycket liten del av de statsbidrag som kommunen har kopplade till kommunmottagandet av nyanlända och asylsökande. Det försvårar möjligheterna för biblioteken att anställa brobyggare, språkstöd, anordna aktiviteter och arbeta mer med integrationen.

I studien ”*Biblioteket hjälper mig att komma in i samhället*”⁹ lyfts samma slutsatser som rapportens intervjupersoner från kulturförvaltningen har lyft. Intervjupersonerna har dock än mer förstärkt mötet med bibliotekspersonal och besökare som den primära framgångsfaktorn för integration på biblioteken.

Integration är en ömsesidig process där både nyanlända och etablerade människor i vårt samhälle behöver kunna förstå varandra för att kunna bidra till en god integration. Det är i mötet integrationen sker och man kan säga att föreningslivet står för mötesplatserna!

Vi hoppas att den här rapporten har gett idéer kring hur kommunen kan utveckla arbetet med föreningslivet utifrån ett integrationsperspektiv. Vill du veta mer om hur kommunen kan samverka med civilsamhället och föreningslivet kring insatser för nyanlända rekommenderas skriften ”*Samla kraft!*”¹⁰.

⁹ 2015, Miklo/Regionbiblioteket i Stockholm

¹⁰ Beställ eller ladda ner kostnadsfritt här: <http://www.mucl.se/publikationer/samla-kraft>

Bilaga 1 – Intervjufrågor

1. Hur många föreningar finns det i kommunens föreningsregister?
2. Arbetar kommunen utifrån någon speciell modell när man beviljar föreningsbidrag? Om inte, beskriv hur föreningsbidragen ser ut och fördelas.
3. Arbetar ni med särskilda fokusområden eller teman? Exempelvis integration, jämställdhet, tillgänglighet etc.
4. Hur arbetar kommunen för att fler föreningar ska bidra till en ökad integration och inkludering?
5. Finns det något nätverk för alla föreningar som kommunen driver eller deltar i?
6. Finns det några föreningar som fokuserar speciellt på integration?
7. Hur följer ni upp de föreningar som får föreningsbidrag?
8. Goda exempel på integration i föreningslivet? Andra metoder eller idéer att sprida vidare?

Bilaga 2 – Kommunalt föreningsbidrag

Här nedan presenteras alla kommuners arbetssätt med föreningsbidrag i korthet.

Eskilstuna

Kultur- och fritidsnämnden ger stöd till föreningslivet i Eskilstuna kommun främst genom möjlighet att hyra kommunala idrottsanläggningar, scener och andra lokaler till lägre pris. Nämnden beviljar också olika former av bidrag. Bidrag upp till en viss summa beviljas av den föreningsansvarige tjänstepersonen. De olika sorters bidrag som en förening kan ansöka om är: aktivitetsmedlemsbidrag, bidrag till verksamhetslokaler och anläggningar, arrangemang för publik verksamhet, bidrag till samlingslokaler, bidrag till verksamhet med särskild samhällsnytta, stimulansbidrag för idrott och kultur, utbildningsbidrag för ledare och personer med förtroendeuppdrag. Det är i stimulansbidraget som integrationsfrämjande insatser ofta återfinns. Till exempel kommer kommunen framöver att särskilt premiera föreningar som satsar på att förlägga verksamheter i socialt utsatta bostadsområden.

Flen

Det är Samhällsbyggnadsnämnden samt Barn- utbildnings- och kulturförvaltningen som beslutar om föreningsbidrag. De bidragstyper som föreningarna kan ansöka om är arrangemangsbidrag, driftbidrag, fria kulturpengar, bidrag till föreningar med särskild social inriktning, bidrag till kulturföreningar, ledarutbildningsbidrag, lokalt aktivitetsstöd, pengar i påse, bidrag till pensionärsorganisationer, bidrag till samlingslokaler, bidrag till studieförbund och tillfälligt stöd. Beslutsdelegation till ansvariga tjänstepersoner finns upp till viss summa, resterande beslut fattas i respektive nämnd. Kommunen har inget särskilt integrationsbidrag.

Nyköping

Föreningsbidragen ligger under Kultur- och fritidsnämnden i Nyköpings kommun. Kommunen utgår från den så kallade Sandviksmodellen (se beskrivning under rubriken ”Föreningsbidrag”). Upp till en viss summa beviljar den föreningsansvarige tjänstepersonen, annars är det nämnden som fattar beslut. Det finns en övergripande bidragskategori – verksamhetsbidrag. Under verksamhetsbidrag ryms bland annat lokal-, ledar- och aktivitetsbidrag. Inom de olika bidragstyperna ryms inte något särskilt integrationsfokus eller integrationsbidrag.

Gnesta

Det är kommunstyrelsen som är beslutande nämnd för föreningsbidrag. Idrottsföreningar kan söka aktivitetsbidrag, ledarutbildningsbidrag, drift- och anläggningsbidrag och lovaktivitetsbidrag. Kulturföreningar kan söka bidrag för kulturarrangemang, Ung kultur och driftbidrag för hembygd- och intresseföreningar. Alla föreningar har möjlighet att ansöka om subventionerad lokalhyra av kommunens egna anläggningar/lokaler. Under 2016 har kommunen infört ett särskilt integrationsbidrag som alla föreningar i kommunens föreningsregister kan ansöka om. Det är 300 000:- i potten som ska gå till aktiviteter som ökar nyanländas delaktighet i föreningslivet.

Katrineholm

Föreningsbidrag hittas under fyra olika nämnder inom kommunen – Service- och tekniknämnden, Kultur- och turismnämnden, Socialnämnden och Vård- och omsorgsnämnden. Det är en väg in för alla föreningar och det är genom föreningskonsulenten. Föreningar vars verksamhet faller under Service- och tekniknämnden

kan ansöka om driftsbidrag för samlingslokaler, aktivitetsstöd, hyresbidrag, driftsbidrag, anläggningsstöd och ledarutbildningsbidrag. För dessa bidrag har föreningskonsulenten beslutsdelegation från nämnden. Föreningar under Kultur- och turismnämnden kan ansöka om arrangemangsgaranti, hyresbidrag, grundbidrag, projektbidrag och särskilt kulturstöd. Det är nämnden som tar alla beslut. Föreningar som hör till Socialnämnden och Vård- och omsorgsnämnden kan ansöka om grundbidrag och övrigt bidrag. Det är nämnderna som fattar beslut. Alla bidrag har olika regelverk beroende på vilken nämnd som ansvarar. Det finns inget särskilt integrationsbidrag.

Oxelösund

Föreningsbidragen hittas under Kultur- och fritidsnämnden samt Vård- och omsorgsnämnden. Oxelösunds kommun utgår precis som Nyköping från Sandviksmodellen i bidragsförfarandet. De ekonomiska bidrag som föreningarna kan söka är: verksamhetsbidrag, anläggningsstöd, startbidrag och jubileumsbidrag. Det finns inget särskilt integrationsbidrag.

Strängnäs

Kommunen har två olika bidragskategorier – fritidsbidrag och kulturbidrag. Kulturbidragen beslutas av kulturchefen i samråd med en beredningsgrupp. De bidrag som finns under kulturbidrag är medlemsbidrag, bidrag till anläggning/klubblokal, bidrag till bygdegårdar, bidrag till arrangemang och ungdomsarrangörer – ”snabba pengar”. Fritidsbidragen beslutas av fritidschefen med delegation från Kultur- och fritidsnämnden. De bidrag som finns under kategorin är aktivitetsbidrag, medlemsbidrag, lokalbidrag, bidrag till resor och domare, utbildningsbidrag, stimulansbidrag och särskilda överenskommelser. Kommunen har inget särskilt integrationsbidrag. Förutom fritidsbidrag och kulturbidrag finns också andra bidragskategorier. Socialnämnden ger till exempel bidrag till bland annat pensionärsföreningar.

Trosa

Beslut om föreningsbidrag fattas under kultur- och fritidsnämnden. Kommunen har bidrag för fritidsföreningar och bidrag för kulturföreningar. För fritidsföreningar finns aktivitetsbidrag, lokal- och anläggningsbidrag, ledarutbildningsbidrag och utvecklingsbidrag. För kulturföreningar finns bidrag till kulturföreningar i form av arrangemangs-, lokal- samt verksamhetsbidrag. Kommunen ger också ekonomiskt stöd till studieförbund. Det finns ett utvecklingsbidrag med olika syften, varav ett är integration. På kommunens hemsida finns en föreningsportal där föreningarna kan posta sina kalendarier. Tyvärr är det inte så mycket information som sprids där, men sidan används av föräldrar, aktiva och intresserade. Kommunen uppdaterar löpande information om olika aktiviteter via sina kanaler webb och sociala media. Politiskt har tjänstepersonerna fått direktiv att stötta föreningarna utifrån behov.

Vingåker

Föreningsbidragen beslutas i Kultur- och fritidsnämnden. När en förening fått ett första godkänt beslut kan ansvarig tjänsteperson bevilja ansökan kommande år. De flesta bidrag utbetalas under det år som ansökan inkommit. Det finns undantag som föreningen måste ansöka om året innan utbetalningen sker. De ekonomiska bidrag som finns att söka är: administrationsbidrag, hyresbidrag, driftsbidrag, aktivitetsbidrag, ledarutbildningsbidrag, Kultur- och fritidsnämndens bidrag, Spårnings-/spolningsbidrag och lägerbidrag. Kommunen införde under 2016 ett särskilt integrationsbidrag som föreningarna kan söka. Vingåkers bidragsformer och bidragsregler är under revidering och ska behandlas i kommunfullmäktige innan årets slut.

Bilaga 3 - Tips på bidrag som föreningar kan söka

Kommunalt föreningsbidrag (respektive kommuns hemsida).

Statligt bidrag för idrottsföreningar (<http://www.rf.se/>).

Allmänna arvsfonden finansierar nyskapande och utvecklande projekt för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. (<http://www.arvsfonden.se/>).

Integrationsbidrag från Sörmlandsidrotten för sörmländska idrottsföreningar (www.sormlandsidrotten.se).

Kulturstiftelsen stöttar kulturprojekt drivna av ideell sektor som skapar positiv förändring genom konkreta insatser (<http://kulturstiftelsen.se/>).

Postkodstiftelsen stöttar projekt som vill skapa en bättre värld för människor inom områdena natur/miljö och människors levnadsvillkor (<http://www.postkodstiftelsen.se/>).

Kulturrådet ger bidrag till ideella organisationer vars projektidé främjar konst- och kulturverksamheter (<http://www.kulturradet.se/sv/bidrag/>).

Landstinget Sörmlands bidrag och stipendier inom kultur, utbildning och folkbildning (<http://www.landstingetsormland.se/>).

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) fördelar bidrag till ideell sektor och kommuner till projekt om bland annat demokrati- och inflytandefrågor, diskriminering och jämställdhet samt rasism och extremism (<http://www.mucf.se/>).

Allmänna arvsfonden har också sammanställt en lista med information om andra fonder och stödformer: <http://www.arvsfonden.se/sok-pengar/andra-stodformer>.

Bilaga 4 – Integration i föreningslivet

Här presenteras en sammanfattning av vilka integrationsinsatser som respektive kommun har gjort kopplat till föreningsarbetet:

Eskilstuna

Kommunen har anordnat en föreningsmessa under våren 2016 dit alla SFI-elever och asylsökande bjöds in. Dessutom arbetar kommunen aktivt med föreningsmatchning som också syftar till att involvera fler nyanlända i föreningslivet¹¹.

Flen

Har inte ekonomiska eller personella resurser att arbeta strategiskt med integrationsperspektivet tillsammans med föreningslivet. På biblioteket uppger de dock att integrationen genomsyrar det dagliga arbetet som till stor del innebär direktkontakt med många nyanlända besökare. Biblioteket är kommunens nav med internetcafé och samtalsmöjligheter. Därför samlas många nyanlända där. Kommunen har nyligen anställt en person på biblioteket som innehar ett integrationsuppdrag som en del av sin tjänst.

Gnesta

Kommunen har under 2016 infört ett integrationsbidrag med 300 000:- i potten. Pengarna kan alla föreningar i kommunens föreningsregister ansöka om. Det ska gå till aktiviteter som ökar nyanländas delaktighet i föreningslivet.

Katrineholm

Kommunen har en ambition att skapa en föreningsfritidsgård på sportanläggningen ”Sportcentrum”. Hit skulle både barn och vuxna kunna gå för till exempel språkträning, läxläsning och samtal. En mötesplats där människor förenas i sin gemenskap utifrån intresse eller medlemskap i en förening.

Nyköping

Kommunen har anordnat en föreningsmessa (hösten 2016) för att fler ska hitta in i föreningslivet. De bjöd speciellt in kommunens asylboende och SFI-klasser till mässan.

Oxelösund

Kommunen har planer på att anordna en föreningsmessa med fokus på att involvera fler nyanlända i föreningslivet. Än så länge är detta i idéstadiet. Kommunen involverar föreningar i firanden såsom till exempel valborgsmässoafton, midsommarafton och nationaldagen. Där är även kommunens SFI-klasser med som anordnare.

Strängnäs

Anordnar kulturdagar varje år som kulturföreningarna ombeds delta i och visa upp sina verksamheter. Allmänheten bjuds in och det förenklar för nya medlemmar, oavsett vilket land man kommer ifrån, att hitta in i en förening. Varje år anordnas också ”Mälardagen” som är en föreningsdag där föreningarna får visa upp sin verksamhet. Det är ett brett utbud av föreningar, kulturföreningar, fritidsföreningar, naturföreningar, politiska föreningar och även organisationer som räddningstjänsten, polisen, sjöräddningsällskapet etc. Det är en allmän annonsering i tidningen, inga riktade inbjudningar till särskilda grupper. Mälardagen är till för att fler ska hitta in i en förening och för att föreningarna ska få visa upp sina verksamheter.

¹¹För mer information om föreningsmatchning: <https://www.eskilstuna.se/flyktningguide>

Trosa

Föreningar som vill ägna sig åt integrationsfrämjande aktiviteter gör det i samråd med kommunen. Politiskt finns ett direktiv att stötta föreningarna utifrån behov.

Vingåker

Det anordnades en mångfaldsmässa under våren 2016 där kommunens föreningar deltog och visade upp sina verksamheter. Allmänheten bjöds in och det var en lyckad integrationsfrämjande aktivitet där kommunen stod för mötesplatsen. Det instiftades också ett särskilt integrationsbidrag 2016 som föreningarna kan söka. Politiskt har det beslutats att kommunen önskar att föreningslivet under 2016 ska satsa extra på just integration. Föregående år har kommunen satsat extra på och arbetat tematiskt med ungdomsföreningarna i kommunen.

Bilaga 5 – Om integration på webben

Eskilstuna kommun

På kommunens framsida finns ett kalendarium där aktiviteten ”Läsläsning och samtalsträning för vuxna” marknadsförs. Aktiviteten drivs på ideell basis av eldsjälarna som ansvarar för aktiviteten. Under rubriken ”Uppleva och göra” finns all information om och till föreningslivet. På framsidan finns ingen information om integration. Underrubrikerna är: turism, barn och unga, bibliotek, arkiv och lokalhistoria, museer och konst, idrott, motion och friluftsliv, kultur och nöje, mötesplatser och fritidsgårdar samt föreningar och bidrag. Integration nämns inte heller i någon av underrubrikernas förstasidor.

Flens kommun

På kommunens framsida finns en notis om ”Först till kvarn för extra föreningsbidrag” och där kan föreningarna ansöka om extra bidrag där bland annat integration nämns som ett exempel på inriktning. Nästa rubrik är ”Uppleva och göra”. På framsidan lyfts aktivitetshuset ”Skjortan” fram som en mötesplats för civilsamhället med kulturaktiviteter, fritidsaktiviteter och kulturöverbryggande möten. Underrubrikerna är bibliotek, kultur, evenemang, Flens idrottsgala 2017, aktivitetshuset Skjortan, hälsoveckan i Flen, föreningsliv, idrotts- och fritidsanläggningar, lekplatser, bidrag och stipendier samt blanketter. Under rubriken ”Aktivitetshuset Skjortan” finns en beskrivning av hur kommunen vill ha en mötesplats där föreningar, organisationer och civilsamhället kan anordna aktiviteter och umgås över bland annat kultur- och språkgränser.

Gnesta kommun

På kommunens framsida och under rubriken ”Kultur och fritids” hemsida finns ingen information om/till civilsamhället kopplat till integration. Underrubriker till ”Kultur och fritid” är bad, bibliotek, bio och film, boka lokal, evenemang, fritid & idrottsanläggningar, föreningar, kultur, marknader, naturupplevelser, nyhetsarkiv kultur & fritid, sevärdheter, turistinformation samt vinteraktiviteter. Under rubriken evenemang finns en aktivitet i kalendariet på framsidan som heter ”Språkcafé med baby” som riktar sig till föräldrar som vill lära andra prata svenska och föräldrar som vill lära sig prata svenska.

Katrineholms kommun

På kommunens framsida och under rubriken ”Kultur och fritids” hemsida finns ingen information om/till civilsamhället kopplat till integration. Underrubrikerna till ”Kultur och fritid” är: boka lokaler och anläggningar, evenemang, fritid – upplev Katrineholm, fritt wi-fi, föreningar, idrottsanläggningar, Katrineholm summer club, Katrineholms konsthall, Katrineholms skatepark, kultur, kulturhuset Ängeln, kulturprojekt, kulturskolan, offentlig konst, simhallen, sportcentrum, turism samt ung kulturhuset Perrongen. Under rubriken ”Kulturprojekt” finns ett projekt beskrivet vid namn ”Integration Katrineholm” som beskriver att projektet sammanförde nyanlända och etablerade ungdomar från Katrineholm genom olika kulturaktiviteter. Samarbetspart förutom ungdomarna var bland annat olika studieförbund.

Nyköpings kommun

På kommunens framsida finns två artiklar som handlar om civilsamhället kopplat till integration. Den ena är ”Öppen dörr” och den andra är ”Språkvän!”. Projektet ”Öppen dörr” syftar till en ökad bostadsintegration genom att privatpersoner ska anmäla sina lediga bostäder till kommunen för att dessa ska förmedlas vidare till de nyanlända som flyttar till Nyköping. ”Språkvän” syftar till att matcha ihop en etablerad svensk med en nyanländ

utifrån önskade premisser som till exempel intresse och yrke. Under rubriken "Kultur och fritid" finns ingen information kopplat till civilsamhälle och integration. Underrubrikerna är biblioteket, fritidsgårdar, föreningar, kultur, motion och friluftsliv, Nyköpings graffitiliv, Nyköpings stadsarkiv, turism samt Kultur- och idrottsstipendier. Under rubriken "Kulturstipendier" finns ett stipendium som kallas "Uppmuntringsstipendium 2015" som gick till en kvinna som arbetat för att hjälpa människor integreras i det svenska samhället genom att starta en förening - "Hand i hand".

Oxelösunds kommun

På kommunens framsida samt under rubriken "Uppleva och göra" finns ingen information om/till civilsamhället rörande integration. Underrubriker till "Uppleva och göra" är bibliotek, föreningar, idrott, motion och friluftsliv, kultur, mötesplatser, Oxelösundsarkivet, stöd, bidrag och stipendier, synpunkter, turistinformation samt ung i Oxelösund. Under rubriken bibliotek finns en artikel som heter "Ny i Sverige" som talar om att under den artikeln finns samhällsinformation och länktips till den som är ny i Sverige.

Strängnäs kommun

På kommunens framsida finns en artikel som heter "Människor på flykt" som riktar sig till civilsamhället med information om vad man som privatperson kan göra för att hjälpa till. Under rubriken "Uppleva och göra" finns underrubrikerna höst och läslov för alla unga, nyheter, uppleva och göra, kultur, bibliotek och museum, kulturdagen firar 10 år, mötesplatser, snabba pengar för ung kultur, kulturskolan, föreningar, fritidsgårdar, fritid, hamnar, boka lokal, park och naturmark, registrera evenemang samt turism och besök. På framsidan och i underrubrikerna finns ingen information om integration kopplat till civilsamhället eller föreningslivet.

Trosa kommun

På kommunens framsida finns en artikel som heter "Hyr ut boende till nyanlända" där privatpersoner uppmuntras anmäla sina lediga bostäder till kommunens för förmedling till nyanlända. Under rubriken "Kultur och fritid" finns ingen information kring integration kopplat till civilsamhället. Underrubrikerna är bibliotek, boka lokal, föreningsportalen, fritid, fritidsgårdarna, kultur, kulturskolan samt Trosa turistcenter. Under rubriken bibliotek marknadsförs aktiviteten "Språkcafé" på kommunens bibliotek. Det är en aktivitet för personer som vill lära ut eller lära sig svenska.

Vingåkers kommun

På kommunens framsida finns ingen information kopplad till integration och civilsamhället. Under rubriken "Kultur och fritid" finns på framsidan en artikel om kommunens integrationsbidrag som kan sökas av alla föreningar i kommunen under 2016. Underrubrikerna till "Kultur och fritid" är biblioteket, festival för mångfald, fritid och natur, fritidsgården, föreningsliv, kultur, turism samt vingåkersbadet. Under rubriken "Festival för mångfald" kan man läsa om kommunens mångfaldsfestival som ägde rum 6 maj 2016. Festivalen riktade sig till alla i Vingåker och ville sprida alla människors rätt till lika värde oavsett etnicitet, sexuell läggning, religion, kön och funktionsnedsättning.

Bilaga 6 – Kommunikation och verksamhetsuppföljning

Nedan presenteras kommunernas arbete med kommunikation och verksamhetsuppföljning med de föreningar som beviljas kommunalt föreningsbidrag.

Eskilstuna

I dagsläget har kommunen ett nätverk som benämns som ”idrottsstrategisk grupp”. Den består av Sörmlandsidrotten, Eskilstuna idrottsföreningars samorganisation, Kultur- och fritidsnämndens ordförande och den kommunala förvaltningens tjänstepersoner. Forumet är en möjlighet för informationsutbyte. Utöver detta finns det inte några nätverk för föreningarna. Det finns en vilja och önskan men flera faktorer som hindrar. Bland annat arbetsbelastningen, det stora antalet föreningar och svårigheten att hitta stadigvarande kontaktpersoner i föreningarna som byter ordföranden ofta. Vad gäller uppföljningar läses verksamhetsberättelserna årsvis. Det finns en extra granskning av barn- och ungdomsverksamheterna. De föreningar som fått stimulansbidrag följs upp efter den planering som de lämnat in i ansökan.

Flen

Kommunen bjuder in föreningslivet till årliga samtal. Vid dessa möten har integration varit tema och det har då varit workshops kring detta. På grund av resursbrist har det inte kunnat följas upp. Det finns en vilja att starta nätverk för föreningarna och träffas återkommande. Intervjupersonerna beskriver att de upplever en så pass hög arbetsbelastning att detta inte kan bli verklighet i dagsläget.

Gnesta

Kommunen skickar ut föreningsbrev till alla föreningar. Där beskrivs saker som är på gång och ges också utrymme för föreningarna att sprida information sinsemellan. Kommunen har ett slags nätverk för alla idrottsföreningar som sammankallas 3-4 gånger/år och kallas idrottsråd. Det är möten som kommunen håller i tillsammans med Sörmlandsidrotten och SISU. Utöver det så är uppföljningen löpande via mail och telefon under året när det behövs. Ambitionen är att träffa alla föreningar en gång per år.

Katrineholm

Kommunen har inget nätverk för föreningarna. Uppföljningar sker genom läsning av årsberättelse och verksamhetsberättelse. Socialnämnden har individuella uppföljningar efter de föreningarna levererar en tjänst till kommunen som måste kvalitetsgranskas. Vård- och omsorgsnämnden träffar pensionärs- och handikappföreningar 1 gång/år. Det pågår just nu en översyn kring hur kommunen ska följa upp de krav som ställs på föreningarna att verka för ökad jämställdhet etc. Tanken är att i dialog med föreningarna komma fram till detta.

Nyköping

Uppföljning enligt ”Sandviksmodellen” (se avsnitt 3.3 för en beskrivning av modellen). Cirka 6 gånger/år anordnar kommunen föreningssoffan där det bjuds på frukost och anordnas information och föreläsningar för alla föreningar. Det är bland annat ett forum att lyfta goda exempel och diskutera. Det har varit integrationstema en gång och då bjöds kommunens flyktingstrateg in för att hålla föredrag. Dessutom presenterade SISU ett lyckat integrationsprojekt. Aktiviteten med integration följdes inte upp på något särskilt sätt men kan mycket väl bli återkommande. Varje år skickar föreningarna in sina årsmöteshandlingar som läses. Varje förening skriver under en överenskommelse och om denna inte följs under året kan bidraget dras in. Kommunen har inte delat upp föreningarna i mindre nätverk utan sammankallar alla föreningar tillsammans när det ska sammankallas.

Oxelösund

Kommunen har inget nätverk för föreningarna. De följer upp genom årsmöten – dialog enligt Sandviksmodellen (se avsnitt 3.3 för beskrivning av modellen). Varje juni och september träffar kommunen även alla idrottsföreningar för att följa upp och säkerställa så utbetalade medel gått till barn- och ungdomsverksamhet. Det är ett politiskt beslut.

Strängnäs

Uppföljning med föreningarna sker genom mailutskick, kulturföreningarna bjuds in till informationsmöten årsvis där reglerna för föreningsbidrag går igenom medan idrottsföreningarna bjuds in till 1-2 möten/år i samarbete med SISU. Båda tjänstepersonerna har daglig kontakt med föreningar i telefon genom olika frågor och ärenden. Kulturföreningarna deltar i ett nätverk för planering av kommunens kulturprogram där de är en viktig samarbetspart.

Trosa

Kommunen har ordnat en möjlighet för föreningarna att hålla föreningspresentationer på fritidsgården varje lördag men det har varit få anmälda föreningar till det. Det finns en föreningsportal på kommunens hemsida där föreningarna kan posta aktiviteter. Tyvärr används den inte så mycket. Den uppföljning som kommunen gör är att samla in balans/resultaträkning och verksamhetsberättelse, och verksamhetsplan årsvis. Det utvecklingsbidrag som finns för föreningarna följs upp noggrannare genom att föreningen ska lämna in en rapport med vad de har gjort och utfall.

Vingåker

Årsmötesprotokoll, verksamhetsberättelse, balans- och resultaträkning samt revisionsberättelse ska lämnas in i samband med att föreningen söker bidrag (inför varje ansökningsperiod). Några av de större föreningarna följs upp mer regelbundet under året till exempel ryttarföreningen och golfklubben som ofta initierar kontakten. Föreningarna ska även rapportera närvaro på sina aktiviteter kopplat till föreningsbidraget. Kommunen bjuder in alla föreningar till informationsmöten 3 gånger/år med information om föreningsbidragen samt diskussion av olika frågor.